

SAMENWERKENDE REKENKAMERCOMMISSIES
GEMEENTEN
ELBURG - NUNSPEET - OLDEBROEK - PUTTEN

JAARVERSLAG

2017

Voorwoord

Geachte gemeenteraadsleden en andere belangstellenden,

Hierbij presenteren wij u ons jaarverslag over 2017.

Vorig jaar constateerde ik in het jaarverslag 2016 dat de vier samenwerkende gemeenten beschikken over een actieve rekenkamer die in staat wordt gesteld de gewenste onderzoeken uit te voeren en waarvan de resultaten in de raadscommissies en raadsvergaderingen de aandacht krijgen die ze verdienen. Hoewel met schroom en aarzeling durf ik toch met enige trots te stellen dat dit in 2017 opnieuw het geval is geweest.

In dit jaarverslag vermeldden we de afgeronde onderzoeken, een over de beheersing van de grote projecten. De focus lag daarbij op de ruimtelijke ontwikkeling, maar de aanpak is toepasbaar voor de gehele gemeentelijke organisatie en gemeenteraad. De ander betrof een van de zogenaamde decentralisaties: de Jeugdhulp. En dan met name de rol van sturing en monitoring door de gemeenteraad daarbij.

In beide gevallen zijn de rapporten in goede samenwerking met de ambtelijke organisaties en de colleges van burgemeester en wethouders tot stand gekomen. De besprekingen van de rapportages in de commissievergaderingen door de raadsleden getuigde van grote betrokkenheid en verheugend was het dat, waar mogelijk en nodig, onze conclusies en aanbevelingen werden overgenomen.

Een plezierige werkwijze is om gedurende een onderzoek met de raadscommissie het onderzoeksthema nader uit te diepen. Overdracht van kennis en het delen van ervaringen helpt bij het uiteindelijk goed kunnen beoordelen van de onderzoeksresultaten. Deze manier van werken willen we ook bij de komende onderzoeken blijven hanteren.

Eind 2017 zijn we gestart met een tweetal nieuwe onderzoeken. Eén daarvan is bestemd voor alle vier de gemeenten en betreft een rapportage over de onderzoeken van de afgelopen jaren. Waren de aanbevelingen goed genoeg en wat is er uiteindelijk mee gebeurd? Niet alleen een kritische blik naar ambtelijke organisaties, colleges en gemeenteraden maar zeker ook naar ons zelf. Na de gemeenteraadsverkiezingen bespreken we dit rapport met de nieuwe commissies en raden.

Het andere onderzoek betreft specifiek de gemeente Putten. Een onderzoek naar de begeleiding van statushouders. De voorbereidingen hiervoor en de gesprekken vonden plaats in 2017; het eigenlijke onderzoek is gestart in 2018. De uitkomsten zijn beschikbaar in het voorjaar.

Graag dank ik iedereen die heeft meegeholpen aan onze onderzoeken en het vele werk dat daarvoor is verricht. Daarbij wil nadrukkelijk onze secretarissen noemen die ons professioneel en plezierig ondersteunen bij de werkzaamheden.

Hoogachtend,

René de Vries, voorzitter van de rekenkamercommissies van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

Inleiding

Voor u ligt het twaalfde jaarverslag van de samenwerkende rekenkamercommissies van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

In de Gemeentewet is het instrument van rekenkameronderzoek opgenomen. De doelstelling hiervan is versterking van de controlerende rol van de raad, door onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. De conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de onderzoeksbevindingen worden in ieder geval aan de raad kenbaar gemaakt en zijn in principe openbaar.

Per 1 januari 2006 is de samenwerking van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten ('ENOP') gestart om uitvoering te geven aan de gemeentewettelijke bepalingen over het rekenkameronderzoek. Gekozen is voor de rekenkamerfunctie in commissievorm door middel van een personele unie. Dat wil zeggen dat de commissies van de respectievelijke gemeenten worden bemenst door dezelfde externe voorzitter en externe leden, die benoemd zijn door de gemeenteraden.

De commissies zijn lid van de NVRR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

Leden en ambtelijke ondersteuning

De samenstelling van de commissies is als volgt:

- De heer R. de Vries, extern voorzitter (tot 1 juni 2018; herbenoeming mogelijk)
- Mevrouw L.B. Focken MSc, extern lid (tot 1 juni 2018; herbenoeming mogelijk)
- De heer drs. M.J. Tamse, extern lid (tot 1 juni 2020, herbenoeming mogelijk).

Als ambtelijk secretarissen van de commissies treden op:

- gemeente Elburg, mevrouw mr. ir. M.C. Luiting, raadsgriffier.
- gemeente Nunspeet, de heer mr. P.F.A. Klein, hoofd afdeling Bestuur en Maatschappij.
- gemeente Oldebroek, de heer J. Tabak, raadsgriffier.
- gemeente Putten, mevrouw dr. ir. M.J. Florijn-Bonhof, raadsgriffier.

Missie, visie en doelstelling

De samenwerkende rekenkamercommissies zien het als hun missie om de controlerende rol van de gemeenteraden te versterken door middel van haar onderzoeksrapporten.

In de visie van de rekenkamercommissies ondersteunen zij de gemeenteraden door het onafhankelijk uitvoeren van gevraagd en ongevraagd onderzoek naar de doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid en naar de doelmatige en rechtmatige voorbereiding en uitvoering daarvan.

Verder willen de rekenkamercommissies laten zien wat er terecht is gekomen van gemeentelijke beleidsvoornemens. Tenslotte willen de rekenkamercommissies handvatten bieden aan de gemeentelijke organisaties om te komen tot een efficiëntere en effectievere werkwijzen.

De rekenkamercommissies willen op deze wijze een bijdrage leveren aan:

- de kwaliteit van het lokale bestuur
- de transparantie van het gemeentelijk handelen
- de versterking van de publieke verantwoording daarover.

Om het belang en het werk van de rekenkamercommissies een bredere bekendheid te geven staat er informatie op de gemeentelijke websites.

Vergaderingen

De commissies kennen gewone vergaderingen en vergaderingen van de begeleidingscommissie van een onderzoek.

In de gewone vergaderingen komen de huishoudelijke zaken aan de orde zoals begroting, jaarverslag, onderzoeksonderwerpen, stand van zaken uitvoering onderzoeken e.d. Ook worden de conceptversies van de onderzoeksrapporten daarin besproken. In 2017 waren er 7 (gewone) vergaderingen. Deze vergaderingen worden afwisselend in één van de gemeentehuizen van de aan de samenwerking deelnemende gemeenten gehouden, waarbij de gastgemeente de voorbereiding en verslaglegging verzorgt.

In vergaderingen van een begeleidingscommissie wordt een specifiek onderzoek besproken. In deze vergaderingen zijn doorgaans twee externe leden aanwezig, één ambtelijk secretaris en de onderzoekers. Deze vergaderingen worden vooral gebruikt om stappen in een onderzoek inhoudelijk voor te bereiden en onderzoeksresultaten te bespreken.

Financiën

De rekenkamercommissies zijn bevoegd binnen de aan haar bij de gemeentebegrotingen beschikbaar gestelde budgetten uitgaven te doen voor de uitvoering van haar taken.

Ten laste van de budgetten komen in ieder geval de kosten met betrekking tot:

- de vergoedingen aan de externe leden
- ingeschakelde externe deskundigen in het kader van uitbesteding van onderzoekswerkzaamheden.

De financiële uitgangspunten voor het functioneren van de commissies zijn als volgt:

- per gemeente is het budget gebaseerd op € 1,- per inwoner;
- met uitzondering van de uren van de ambtelijk secretarissen worden de kosten door de deelnemende gemeenten voor een gelijk deel gedragen.

Met ingang van 1 juni 2016 is op basis van een notitie van de ambtelijk secretarissen een vaste jaarlijkse vergoeding ingevoerd voor de voorzitter en de leden, om te komen tot een evenwichtiger en eenvoudiger vergoedingensystematiek, met bovendien minder administratie. Daartoe is in de deelnemende gemeenten de verordening op de rekenkamercommissie gewijzigd vastgesteld. De hoogte van de jaarvergoeding is bepaald op € 6.100,- voor de voorzitter en € 5.200,- voor elk van de leden.

Financieel verantwoordingsoverzicht

Dit overzicht betreft de gezamenlijk gemaakte kosten. Het is mogelijk dat gemeenten daarnaast individueel rekenkameronderzoek laten uitvoeren en de kosten daarvan ten laste brengen van het eigen rekenkamerbudget; deze kosten zijn niet verwerkt in onderstaand overzicht. Elke commissie – de samenwerking betreft immers in principe vier samenwerkende lokale commissies – legt via de gemeentelijke jaarrekening afzonderlijk en feitelijk verantwoording af aan de eigen gemeente.

2017	Elburg	Oldebroek	Nunspeet	Putten	Totaal
Beschikbaar budget (excl. secretariaat)	€ 17.075	€ 17.800	€ 21.890	€ 25.000¹	€ 81.765
Uitgaven					
a. externe leden	4.505 ²	4.505 ²	4.505 ²	4.505 ²	18.020
b. onderzoek en rapportage	8.935	8.935	8.935	8.935	35.740
c. contributie NVRR	350	350	350	350	1.400
d. overig	0	0	0	0	0
Uitgaven per gemeente	€ 13.790	€ 13.790	€ 13.790	€ 13.790	€ 55.160

(alle bedragen exclusief btw)

¹ Inclusief secretariaat

² Inclusief een klein deel afrekening over 2016

Onderzoeken

Algemeen

Het onderzoeksterrein van de rekenkamercommissies strekt zich uit over alle organen, diensten en instellingen waarvoor de gemeente bestuurlijk verantwoordelijk is of waarvan de gemeente geheel of in belangrijke mate de activiteiten bekostigt. Daarbinnen kunnen alle zaken die belangrijk zijn voor een doelmatig, doeltreffend en rechtmatig beleid en beheer van de gemeente door de commissies aan de orde worden gesteld. De rekenkamercommissies doen dit door middel van onderzoeken, evaluaties en toetsing van doelen, resultaten, procedures, instrumenten, financiën, beleid en bestuur.

Een rekenkamercommissie bepaalt in beginsel zelf welke onderwerpen zij onderzoekt, op welke wijze dat gebeurt en op welk moment zij dat doet. Zowel de gemeenteraad als burgers kunnen echter voorstellen voor onderzoek indienen. Bij de keuze van de onderwerpen voor onderzoek zijn verschillende zaken van belang. De commissies stellen prioriteiten ten aanzien van de onderwerpen en het soort onderzoek. Een onderwerp moet passen binnen de taakopdracht van de commissies en dient bij te dragen aan de missie van de commissies. De raden worden in de gelegenheid gesteld om op een concept onderzoeksopzet te reageren, om zoveel als mogelijk en binnen de grenzen van de eigen verantwoordelijkheid van de rekenkamercommissies het onderzoek te kunnen afstemmen op de wensen en vragen die bij de raden leven.

De rekenkamercommissies hanteren in het algemeen de volgende criteria bij de onderwerpselectie. Er is sprake van:

- een maatschappelijk belang
- een financieel belang
- risico's inzake doelmatigheid, doeltreffendheid of rechtmatigheid van het gevoerde beleid
- twijfel met betrekking tot de uitvoering
- geschiktheid voor rekenkameronderzoek.

De rekenkamercommissies werken met een groslijst van potentiële onderwerpen. Deze onderwerpen komen van de commissie zelf, maar ook van de gemeenteraden. Tweejaarlijks worden de gemeenteraden, in het kader van vernieuwing van het onderzoeksprogramma, gevraagd of zij nog aanvullingen op de groslijst hebben. De wijze van inventariseren van onderwerpen bij de raden kan variëren: op schriftelijk verzoek, met behulp van een online enquête of door middel van een gesprek met een raadscommissie of het presidium.

Afgeronde onderzoeken in 2017:

- **Beheersing grote projecten**

Rond de zomer 2016 is het onderzoek naar de beheersing van grote (ruimtelijke) projecten van de vier gemeenten gestart. Centraal in het onderzoek staat de vraag in hoeverre de gemeenteraad in staat is bij grote projecten zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen. Daarvoor is het van belang dat de raad op het juiste moment over de juiste informatie beschikt. Aan de hand van twee concrete projecten per gemeente is de informatiepositie van de raad getoetst. Het rapport is maart 2017 aan de raden aangeboden.

- **Sturing en monitoring jeugdhulp door de gemeenteraad**

Het onderzoek naar de sturing en monitoring door de gemeenteraad van Jeugdhulp is in juni 2017 gestart. Het onderzoek richt zich, evenals dat naar de beheersing van grote projecten, op de mogelijkheden van de gemeenteraad om zijn kaderstellende en controlerende rol op het gebied van jeugdzorg uit te oefenen. Om die rolinvulling mogelijk te maken is een goede informatievoorziening een voorwaarde. Na een voortvarend verloop van het onderzoek is het eindresultaat in december 2017 opgeleverd.

Lopende onderzoeken in 2017:

- **Evaluatie rekenkameronderzoek 2014-2017**

De samenwerkende rekenkamercommissies van Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten ('ENOP') bestaan sinds 2005. Sinds 2006 brengen de commissies jaarlijks een of twee gezamenlijke onderzoeksrapporten uit. Alle rapporten zijn behandeld in een raadscommissie en soms de gemeenteraad van Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten, en hebben geleid tot het overnemen van aanbevelingen door raden en colleges. Dit evaluatieonderzoek richt zich op de opvolging en uitvoering van aanbevelingen van een drietal uitgebrachte rapporten sinds 2014.

Het doel van het onderzoek is inzicht bieden in de doeltreffendheid van rekenkameronderzoeken voor wat betreft de doorwerking van aanbevelingen op de praktijk van de gemeente en het identificeren van eventuele verbeterpunten. De centrale vraag is wat de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten in de praktijk hebben gedaan met de uitkomsten van de onderzoeken van de rekenkamercommissie.

Het onderzoek is eind 2017 gestart.

- **Begeleiding van statushouders (alleen voor Putten)**

Op verzoek van de gemeenteraad van Putten onderzoekt de rekenkamercommissie hoe het is gesteld met de maatschappelijke begeleiding van en de integratie in de arbeidsmarkt van statushouders. Voor deze begeleiding is een contract aangegaan met een stichting die vrijwel volledig afhankelijk is van vrijwilligers. De aanleiding voor het onderzoek is de zorg van de gemeenteraad van Putten over de kwetsbaarheid en het functioneren van deze constructie.

De hoofdvraag in het onderzoek is hoe de maatschappelijke begeleiding en integratie van statushouders verloopt in de gemeente Putten en in hoeverre dat op een doelmatige en doeltreffende manier gebeurt.

Ook dit onderzoek is eind 2017 gestart.

Effecten en vervolg uitgevoerde onderzoeken, waarvan de resultaten in 2017 zijn aangeboden:

Beheersing grote projecten			
Plaats	Commissie	Raad	Effect en vervolg
Elburg	Ruimtelijke ontwikkelingen 15 mei 2017	27 november 2017	Aanbevelingen zijn door college en raad overgenomen. Er is een cursus projectmatig werken gestart. Met de nieuwe raad zal gesproken worden over de aanbevelingen die aan de raad zijn gericht (omgaan met vertrouwelijke informatie en jaarlijks lijst grote projecten doornemen).
Oldebroek	Ruimtegebruik en Leefomgeving 5 april 2017	-	Het college wil nagaan wat al gebeurt op het gebied van projectbeheersing en hoe daar verder vorm aan gegeven kan worden. Het is vooral een taak voor het management en de projectorganisatie om de aanbevelingen goed op te pakken. Het college neemt het idee van een informeel 'projectendashboard' mee. Voor het college en het management is het aantal fte voor projecten een punt van zorg en aandacht.
Nunspeet	Algemeen Bestuur 18 mei 2017	-	De aanbevelingen worden overgenomen.
Putten	Ruimte 18 april 2017	-	Het rapport wordt uitgebreid behandeld in de commissie. Het college zegt toe met een opzet te zullen komen om de verbeterpunten op te pakken.

Sturing en monitoring jeugdhulp door de gemeenteraad			
Plaats	Commissie	Raad	Effect en vervolg
Elburg	Werkbijeenkomst 31 januari 2018 Commissie Maatschappelijke Ontwikkelingen 12 februari 2018	5 maart 2018	Er wordt ingezet op een werkgroep die nadenkt over: <ul style="list-style-type: none"> - rollen en verantwoordelijkheden college en raad - indicatoren - informatievoorziening
Oldebroek	Samenleving en Bestuur 22 februari 2018	-	Het college wil de evaluatie van het sociaal domein graag koppelen aan de voorstellen voor nieuw beleid. Het college wil dan ook met de raad in gesprek over nieuwe indicatoren.
Nunspeet	Maatschappij en Middelen 11 januari 2018	-	Rapport is goed ontvangen. De nieuwe raad na 21 maart 2018 gaat passend vervolg geven aan de uitkomsten.

Putten	Commissie Samenleving 23 januari 2018	-	Het rapport wordt uitgebreid besproken in de commissie. Het college wordt gevraagd de aanbevelingen over te nemen. De commissie wil hier echter niet op wachten en wil een raads werkgroep Sociaal Domein op te richten. Op verzoek van de commissie zal er ook een informele "benen op tafel sessie" komen over Jeugdhulp. Tot slot wil de commissie voldoende aandacht voor jeugdhulp in het inwerkprogramma voor de nieuwe raad.
--------	--	---	---